

TRESTNOPRÁVNÝ POSTIH ZA DAŇOVÚ TRESTNÚ ČINNOSŤ

MARTINA KANTOROVÁ

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Fakulta verejnej správy,
Slovenská republika

Abstract in original language

Dane tvoria významnú časť zdrojov štátneho rozpočtu. Porušenie daňovej povinnosti preto spôsobuje štátu obrovské škody. Trestná zodpovednosť za porušenie daňovej povinnosti nastupuje až vtedy, keď sa už vyčerpali všetky prostriedky iných právnych odvetví. V niektorých prípadoch je porušenie daňovej povinnosti až také závažné, že ho Trestný zákon vo svojej osobitnej časti kvalifikuje ako trestný čin a stanovuje zaň trestnoprávny postih.

Key words in original language

Trestnoprávny postih Daňová trestná činnosť Trestné činy daňové Daň Trestné právo.

Abstract

Taxes represent an important state budget source. The tax delinquency causing an enormous damage to the state. The criminal responsibility for the tax delinquency is cogitable only when they have already exhausted all the means of other branches of law. Sometimes is the tax delinquency so serious that Criminal law qualifies it as a crime and provides criminal sanction for it.

Key words

Criminal sanction Tax criminal activity Tax crimes Tax Criminal law.

Dane ako peňažné plnenia nepredstavujúce priame protiplnenia ukladané verejnoprávnym subjektom zákonom alebo na základe zákona s vopred určenou výškou a termínom splatnosti sú príjmom verejných rozpočtov (štátneho rozpočtu, rozpočtov územných samospráv). Súhrn daní vybraných v štáte vytvára daňovú sústavu. Daňovú sústavu Slovenskej republiky tvoria:

- 1.) nepriame dane: daň z pridanej hodnoty, selektívne spotrebné dane (spotrebná daň z minerálneho oleja, spotrebná daň z liehu, spotrebná daň z vína, spotrebná daň z piva, spotrebná daň z tabakových výrobkov, spotrebná daň z elektriny, uhlia a zemného plynu)
- 2.) priame dane: daň z príjmov fyzickej osoby, daň z príjmov právnickej osoby, miestne dane (daň z nehnuteľnosti, daň za psa, daň za užívanie

verejného priestranstva, daň za ubytovanie, daň za predajné automaty, daň za nevýherné hracie prístroje, daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta, daň za jadrové zariadenie a daň z motorových vozidiel).¹

Subjektom dane je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorú postihuje daňové bremeno. Je to subjekt, ktorého majetková podstata sa v dôsledku uplatnenia dane zmení. Pri priamych daniach túto osobu právne predpisy označujú ako daňovníka. Daňovníkom je osoba, ktorej príjmy, majetok alebo činnosti priamo podliehajú dani. Odlišnou osobou od daňovníka je platiteľ dane. Platiteľom dane je osoba, ktorá odvádza správcovi dane daň zrazenú daňovníkovi a majetkovo za ňu zodpovedá. Platiteľ dane vstupuje do dvojstranného právneho vzťahu medzi povinnosťným subjektom a oprávneným subjektom obzvlášť často pri zdaňovaní príjmov fyzickej osoby. Pri daniach nepriamych vybratie a odvod do príslušného verejného peňažného fondu realizuje subjekt odlišný od fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá je nositeľom daňového bremena. Preto právna úprava dane z pridanej hodnoty nehovorí o daňovníkovi, ale o zdaniteľnej osobe a o platiteľovi dane a právna úprava spotrebných daní zase o daňovom dlžníkovi, pričom tieto subjekty nie sú subjektmi dane, pretože ich povinnosťou je len zabezpečiť vybratie dane od subjektu dane a odvieť ju na účet príslušného správcu dane.²

Porušenie daňovej povinnosti je protiprávnym konaním a spôsobuje štátu obciam a vyšším územným celkom veľké škody. V niektorých prípadoch je porušenie daňovej povinnosti až také závažné, že ho Trestný zákon (zákon č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len Trestný zákon) vo svojej osobitnej časti kvalifikuje ako trestný čin a stanovuje zaň trestnoprávny postih. Trestné právo predstavuje posledný, krajný prostriedok ochrany spoločnosti, základných celospoločenských hodnôt a vzťahov, ktoré sú primárne upravené inými právnymi odvetviami. V zmysle princípu ultima ratio, vyplývajúceho zo zásady subsidiarity trestnej represie, trestnoprávna zodpovednosť nastupuje až vtedy, ak sa prostriedky týchto iných právnych odvetví ukážu ako neúčinné, neúčelné, nepostačujúce, respektíve nevhodné. „Štát teda prichádza k záveru, že neexistuje iné riešenie ako trestnoprávne a že pasivita štátu by mohla viesť k svojvoľnosti, anarchii či chaosu.“³ Z uvedeného preto možno odôvodniť existenciu záujmu štátu na realizácii práva na trestnoprávny postih páchatel'ov daňovej trestnej činnosti, z dôvodu ochrany hospodárskych záujmov Slovenskej republiky, ale len za splnenia tej podmienky, že štátne

¹ Vernarský, M. – Molitoris, P.: Daňové právo, UPJŠ, Košice, 2008, s.8, ISBN 978-80-89089-75-8

² Tamtiež, s.11

³ Ivor, J. a kol.: Trestné právo hmotné. Všeobecná časť, Iura edition, Bratislava, 2006, s.24, ISBN 80-8078-099-4

zásahy pri realizácii trestnoprávneho postihu, aj s ohľadom na jeho závažnosť, treba uplatňovať primerane a zdržanlivo. Je potrebné najprv využiť všetky iné netrestné formy postihu, a až keď sa tie ukážu ako dostatočne neúčinné, použiť prostriedky trestného práva.

Daňové trestné činy možno rozdeliť do niekoľkých skupín. Prvú skupinu tvoria daňové trestné činy v tzv. užšom slova zmysle, medzi ktoré možno zaradiť skrátenie dane a poistného §276, neodvedenie dane a poistného §277 a nezaplatenie dane §278. Do druhej skupiny možno zaradiť daňové trestné činy v tzv. širšom slova zmysle, teda trestné činy, páchaním ktorých sa sleduje skrátenie dane (falošovanie a pozmeňovanie kontrolných technických opatrení na označenie tovaru §275, porušenie predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru §279), trestné činy páchanie ktorých je prostriedkom páchania trestného činu skrátenia dane (skresľovanie údajov hospodárskej a obchodnej evidencie §259, §260), ale i trestné činy kde je pojem daň súčasťou iného pojmu, a takto sa neplnia povinnosti voči štátu (porušovanie predpisov o obehú tovaru v styku s cudzinou §254 ods.2).⁴

Zo správy o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky z roku 2008⁵ vyplýva, že hospodárske trestné činy, medzi ktoré patria aj daňové trestné činy, tvoria iba malú časť z celkového počtu objasnených trestných činov a sú charakterizované vysokou mierou latencie. Týchto trestných činov sa dopúšťajú osoby s vyšším vzdelaním – stredoškolským aj vysokoškolským, prípadne tieto osoby riadia tzv. vykonávateľov. Sú to osoby, ale i skupiny osôb s odbornými vedomosťami najmä z oblasti ekonomiky, práva, manažmentu, daňových, colných a iných oblastí, ktoré využívajú na páchanie trestnej činnosti, pričom používajú komplikované metódy jej páchania a zastierania. Páchateľom z uvedenej trestnej činnosti plynú veľké zisky. Najčastejšie zaznamenanými trestnými činmi, zo skupiny trestných činov hospodárskych, boli za rok 2008 práve daňové trestné činy, a to: trestné činy skrátenia dane a poistného, neodvedenie dane a poistného a nezaplatenia dane.

Podľa účinného Trestného zákona má trest zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu, aby viedol riadny život, a súčasne tiež odradí iných od páchania trestných činov. Trest zároveň vyjadruje aj morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Trest má byť ujmou na osobnej slobode, majetkových alebo iných právach odsúdeného, ktorú môže podľa Trestného zákona uložiť páchatel'ovi za spáchaný trestný čin iba súd. Páchateľovi možno uložiť len taký druh trestu a len v takej výmere, ako je

⁴ Hencovská, M.: Uprednostnenie splnenia povinnosti pred trestným postihom v daňovej trestnej činnosti, In: Teória a prax verejnej správy, UPJŠ, Košice, 2008, s. 432, ISBN 978-80-7097-736-1

⁵ Správa o činnosti prokuratúry SR 2008, www.genpro.gov.sk/, /15.5.2010/

to uvedené v Trestnom zákone, pričom Trestný zákon vo svojej osobitnej časti ustanovuje len trestné sadzby trestu odňatia slobody. To však neznamená, že páchatelovi trestného činu je možné uložiť za spáchaný trestný čin len trest odňatia slobody. Tresty taxatívne vymedzené v § 32 Trestného zákona (trest odňatia slobody, trest domáceho väzenia, trest povinnej práce, peňažný trest, trest prepadnutia majetku, trest prepadnutia veci, trest zákazu činnosti, trest zákazu pobytu, trest straty čestných titulov a vyznamenaní, trest straty vojenskej a inej hodnosti, trest vyhostenia) možno uložiť samostatne, ale aj popri sebe. (Popri sebe však nemožno uložiť trest odňatia slobody a trest domáceho väzenia, trest odňatia slobody a trest povinnej práce, peňažný trest a trest prepadnutia majetku, trest prepadnutia veci a trest prepadnutia majetku, trest zákazu pobytu a trest vyhostenia.) Za trestný čin, ktorého horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody ustanovená v osobitnej časti zákona prevyšuje päť rokov, však súd musí obligatórne uložiť trest odňatia slobody.

Trest je v mnohých prípadoch závislý aj na výške vzniknutej škody, výške prospechu, hodnoty veci alebo rozsahu činu. Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery musí súd prihliadnuť aj na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností, čo môže mať v konečnom dôsledku vplyv na zníženie hornej hranice alebo zvýšenie dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Do úvahy pripadá aj možnosť mimoriadneho zníženie trestu, pretože ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, môže súd páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom. Dokonca môže dôjsť aj k upusteniu od potrestania v prípade, že sa jedná o páchatel'a prečinu, nebola ním spôsobená smrť alebo ťažká ujma na zdraví, páchatel' priznal spáchanie tohto prečinu, jeho spáchanie ľutuje, prejavuje účinnú snahu po náprave a vzhľadom na povahu spáchaného prečinu a na doterajší život páchatel'a možno dôvodne očakávať, že už samotné prejednanie veci pred súdom postačí na jeho nápravu.

Vyššie uvedené možno uplatniť aj pri ukladaní trestov za daňovú trestnú činnosť. Nie je teda vylúčené, aby za splnenia všetkých podmienok stanovených Trestným zákonom, bol páchatel'ovi daňovej trestnej činnosti uložený okrem alebo namiesto trestu odňatia slobody aj iný druh trestu, akým je napríklad peňažný trest alebo trest zákazu činnosti, prípadne bol páchatel'ovi uložený trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby trestu ustanoveného Trestným zákonom alebo došlo dokonca k upusteniu od jeho potrestania.

Peňažný trest môže súd uložiť (od 160 eur do 33 1930 eur) páchatel'ovi úmyselného trestného činu, ktorým získal alebo sa snažil získať majetkový prospech, alebo aj vtedy, ak ho ukladá za prečin a vzhľadom na povahu spáchaného prečinu a možnosť nápravy páchatel'a trest odňatia slobody neukladá. Pri ukladaní peňažného trestu súd prihliadne na osobné a

majetkové pomery páchatel'a. Peňažný trest neuloží, ak by sa tým zmarila možnosť náhrady škody spôsobenej trestným činom alebo ak je zrejmé, že by bol nevyhnutelný. Vymožená suma pripadá štátu.

Trest zákazu činnosti môže súd uložiť (na jeden rok až desať rokov), ak sa páchatel' dopustil trestného činu v súvislosti s touto činnosťou. Trest zákazu činnosti spočíva v tom, že sa odsúdenému po dobu výkonu tohto trestu zakazuje výkon určitého zamestnania, povolania alebo funkcie alebo takej činnosti, na ktorú treba osobitné povolenie, alebo ktorej podmienky výkonu upravuje osobitný predpis. Do doby výkonu trestu zákazu činnosti sa nezapočítava doba výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa §276 Trestného zákona sa trestného činu skrátania dane a poistného dopustí ten, kto v malom rozsahu (prevyšujúc sumu 266 eur) skrúti daň, poistné na sociálne poistenie, verejné zdravotné poistenie alebo príspevok na starobné dôchodkové sporenie. V prípade skrátania dane sa jedná o konanie páchatel'a, v dôsledku ktorého mu príslušný štátny orgán alebo orgán územnej samosprávy vyrubí daň v nižšej než zákonom určenej sume alebo ak k vyrubeniu dane vôbec nedôjde. Páchatel'ovi takéhoto činu Trestný zákon umožňuje uložiť trest odňatia slobody na jeden rok až päť rokov. Obzvlášť priťažujúcou okolnosťou, respektíve okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby, konkrétne pre uloženie trestu odňatia slobody od troch do ôsmich rokov je, že páchatel' spácha uvedený čin, a už bol za taký čin odsúdený, a na uľahčenie spáchania takéhoto činu poruší úradný uzáver, závažnejším spôsobom konania, alebo vo väčšom rozsahu (najmenej v sume 2660 eur). Odňatím slobody na štyri roky až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha tento čin v značnom rozsahu (najmenej v sume 26600 eur) a odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov, ak spácha tento čin vo veľkom rozsahu (najmenej v sume 133000 eur). Jedná sa o úmyselný trestný čin. Z uvedeného vyplýva, že trestný čin skrátania dane a poistného je v základnej skutkovej podstate prečinom a existuje tu možnosť, za splnenia všetkých podmienok stanovených Trestným zákonom, aby súd upustil od potrestania páchatel'a takéhoto trestného činu. V kvalifikovaných skutkových podstatách sa však už jedná o zločin a súd musí obligatórne uložiť trest odňatia slobody. Za splnenia zákonných podmienok do úvahy pripadá aj možnosť mimoriadneho zníženia trestu.

Trestného činu neodvedenia dane a poistného sa podľa §277 /prvá alinea/ dopustí, kto v malom rozsahu zadrží a neodvedie určenému príjemcovi splatnú daň, poistné na sociálne poistenie, verejné zdravotné poistenie alebo príspevok na starobné dôchodkové sporenie, ktoré zrazí alebo vyberie podľa zákona, alebo /druhá alinea/ kto neoprávnene v malom rozsahu uplatní nárok na vrátenie dane z pridanej hodnoty alebo spotrebnej dane v úmysle zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech. V prípade neodvedenia dane teda páchatel' zadrží splatnú daň, daň ktorú reálne zrazil alebo vybral podľa zákona, a neodvedie ju určenému príjemcovi. Páchatel'ovi uvedeného činu Trestný zákon umožňuje uložiť trest odňatia slobody na jeden rok až

päť rokov. Okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby, konkrétne pre uloženie trestu odňatia slobody od troch do ôsmich rokov je spáchanie tohto činu závažnejším spôsobom konania alebo vo väčšom rozsahu (najmenej v sume 2660 eur). Odňatím slobody na štyri roky až desať rokov sa páchatel potrestá, ak týmto činom spôsobí značnú škodu (najmenej v sume 26600 eur) a odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov, ak spácha tento čin vo veľkom rozsahu (najmenej v sume 133000 eur). Jedná sa o úmyselný trestný čin. Z uvedeného vyplýva, že trestný čin neodvedenia dane a poistného je v základnej skutkovej podstate prečinom a existuje tu možnosť, za splnenia všetkých podmienok stanovených Trestným zákonom, aby súd upustil od potrestania páchatelä takéhoto trestného činu. V kvalifikovaných skutkových podstatách sa však už jedná o zločin a súd musí páchatelovi obligatórne uložiť páchatelovi trest odňatia slobody. Za splnenia zákonných podmienok do úvahy pripadá aj možnosť mimoriadneho zníženia trestu.

Trestný čin nezaplatenia dane podľa §278 spácha ten, kto vo väčšom rozsahu (najmenej v sume 2660 eur), nezaplatí splatnú daň. Trestný zákon umožňuje za spáchanie tohto činu uložiť trest odňatia slobody až na tri roky. Okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby, konkrétne pre uloženie trestu odňatia slobody od jedného do piatich rokov, je spáchanie uvedeného činu v značnom rozsahu (najmenej v sume 26600 eur), a trestu odňatia slobody od troch do ôsmich rokov, jeho spáchanie vo veľkom rozsahu (najmenej v sume 133000 eur). Jedná sa o úmyselný trestný čin. Z uvedeného vyplýva, že trestný čin nezaplatenia dane je v základnej skutkovej podstate, ale i v prvej kvalifikovanej skutkovej podstate (§278 ods.2) prečinom a existuje tu možnosť, za splnenia všetkých podmienok stanovených Trestným zákonom, aby súd upustil od potrestania páchatelä takéhoto trestného činu. V druhej kvalifikovanej skutkovej podstate (§278 ods.3) sa už jedná o zločin a súd musí obligatórne páchatelovi uložiť trest odňatia slobody. Za splnenia zákonných podmienok do úvahy pripadá aj možnosť mimoriadneho zníženia trestu.

Dochádza však aj k prípadom, kedy štát uprednostní pred záujmom na realizácii práva na trestnoprávny postih záujem na zamedzení alebo napravení škodlivého následku v dôsledku daňovej trestnej činnosti. „Zákonodarca považuje škodlivé následky týchto trestných činov za také nežiadúce, že chce využiť možnosť zamedzenia alebo napravenia škodlivého následku za každú cenu, a to aj príslubom beztrestnosti páchatelä už dokonaného trestného činu.“⁶ Trestný zákon umožňuje zánik trestnosti v taxatívne vymedzených prípadoch formou účinnej ľútosti.

V §85 Trestný zákon stanovuje tzv. všeobecné ustanovenie o účinnej ľútosti, kde sa nachádza taxatívny výpočet trestných činov; medzi uvedenými je (trestný čin porušovania predpisov o obehu tovaru v styku

⁶ c. d. v pozn. č.4, s.432

s cudzinou podľa §254, trestný čin skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa §260) aj trestný čin skrátenia dane a poistného podľa §276; ktorých trestnosť zaniká, ak páchatel' dobrovoľne škodlivému následku trestného činu zamedzil alebo ho napravil, alebo ak dobrovoľne urobil o trestnom čine oznámenie v čase, keď sa škodlivému následku trestného činu mohlo ešte zabrániť. Oznámenie treba urobiť orgánu činnému v trestnom konaní alebo Policajnému zboru, vojak môže toto oznámenie urobiť aj svojmu nadriadenému alebo služobnému orgánu a osoba vo výkone trestu odňatia slobody alebo vo výkone väzby aj príslušníkovi Zboru väzenskej a justičnej stráže.

Na rozdiel od tzv. všeobecného ustanovenia o účinnej ľútosti Trestný zákon v §86 stanovuje aj tzv. osobitné ustanovenie o účinnej ľútosti, kde hovorí o špecifických prípadoch s upresnením podmienok zániku trestnosti vzťahujúcich sa na konkrétne trestné činy. Podľa tohto ustanovenia (§86 písm. d) trestnosť trestného činu zaniká aj vtedy, ak ide o trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 alebo nezaplatenia dane podľa § 278, ak splatná daň a jej príslušenstvo alebo poistné boli dodatočne zaplatené najneskôr v nasledujúci deň po dni, keď sa páchatel' po skončení jeho vyšetrovania mohol oboznámiť s jeho výsledkami.

Túto odlišnú úpravu účinnej ľútosti v §85 a §86 možno vyvodit' zo skutočnosti, že pri trestných činoch na ktoré sa vzťahuje tzv. osobitné ustanovenie o účinnej ľútosti (trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 alebo nezaplatenia dane podľa § 278) je záujem na dodatočnej úhrade neodvedenej alebo nezaplatennej dane natoľko zásadný; či už je to z dôvodu naplnenia verejných rozpočtov, alebo z dôvodu úspory finančných prostriedkov za obvykle zdĺhavé trestné konanie, alebo z dôvodu ochrany osôb, ktoré nezavinili skutočnosť, že im bola ich zamestnávateľom riadne zrazená, ale neodvedená časť príjmov; sa v uvedených prípadoch nevyžaduje dobrovoľnosť konania a je možné aby došlo k zániku trestnosti týchto dokonaných trestných činov „len“ dodatočným splnením povinnosti.

Záver:

Za splnenia všetkých podmienok stanovených Trestným zákonom, je možné aby bol páchatel'ovi daňovej trestnej činnosti uložený okrem alebo namiesto trestu odňatia slobody aj iný druh trestu, akým je napríklad peňažný trest alebo trest zákazu činnosti, prípadne mu bol uložený trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby trestu ustanoveného Trestným zákonom, alebo aby došlo dokonca k upusteniu od jeho potrestania. Daňová trestná činnosť spôsobuje štátu veľké škody, a to je jedným z hlavných dôvodov, prečo dochádza aj k prípadom, kedy štát uprednostní pred záujmom na realizácii práva na trestnoprávny postih záujem na zamedzení alebo napravení škodlivého následku v dôsledku daňovej trestnej činnosti, v taxatívne vymedzených prípadoch, formou účinnej ľútosti. Veľký dôraz je však potrebné klásť aj na kontrolu, výchovu a prevenciu daňovej trestnej činnosti. K obmedzeniu daňovej trestnej činnosti by mohlo prispieť aj zavedenie trestnej

zodpovednosti právnických osôb. K ďalšiemu obmedzeniu tejto trestnej činnosti by mohlo dôjsť aj precíznejším legislatívnym rámcom zdaňovania, platenia daní, dôsledným a adekvátnym postihom neplnenia daňovej povinnosti, ale tiež sprísnením podmienok udeľovania živnostenských oprávnení alebo zápisov do obchodných registrov, ukladaním trestu zákazu činnosti, pokiaľ sa jedná o činnosť, ktorá s daňovou trestnou činnosťou súvisí, prípadne tiež zverením trestného konania osobám, ktoré majú nielen právne vzdelanie, ale tiež dostatok poznatkov z ekonomických vied.⁷

Poznámka: Tento článok je publikovaný ako plnenie riešiteľskej úlohy v rámci grantu VEGA č. 1/0856/10 Právne aspekty rozvoja služieb zamestnanosti v kontexte reforiem verejnej správy.

Literature:

- Hencovská, M.: Uprednostnenie splnenia povinnosti pred trestným postihom v daňovej trestnej činnosti, In: Teória a prax verejnej správy, UPJŠ, Košice, 2008, s. 432, ISBN 978-80-7097-736-1
- Hencovská, M.: Osobitosti daňovej trestnej činnosti, In: Občan a verejná správa (ústavno-právne aspekty), UPJŠ, Košice, 2009, s.106-107, ISBN 978-80-89089-93-2
- Ivor, J. a kol.: Trestné právo hmotné. Všeobecná časť, Iura edition, Bratislava, 2006, s.24, s.28, ISBN 80-8078-099-4
- Vernarský, M. – Molitoris, P.: Daňové právo, Košice: UPJŠ, 2008, s.8, s.11, s.81, ISBN 978-80-89089-75-8
- Správa o činnosti prokuratúry SR 2008, www.genpro.gov.sk/, /15.5.2010/

Contact – email

martina.kantorova@upjs.sk

⁷ Hencovská, M.: Osobitosti daňovej trestnej činnosti, In: Občan a verejná správa (ústavno-právne aspekty), UPJŠ, Košice, 2009, s.106-107, ISBN 978-80-89089-93-2